

**PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENAMŲJŲ VIETŲŲ
TERITORIJŲ RIBŲ NUSTATYMO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatyme gyvenamosios vietovės skirstomos į miestus, miestelius, kaimus ir viensėdžius.

Miestai yra kompaktiškai užstatytos gyvenamosios vietovės, turinčios daugiau kaip 3 tūkst. gyventojų, kurių daugiau kaip 2/3 dirbančiųjų dirba pramonėje, verslo bei gamybinės ir socialinės infrastruktūros srityse.

Miesteliai yra kompaktiškai užstatytos gyvenamosios vietovės, turinčios nuo 500 iki 3000 gyventojų, kurių daugiau kaip pusė dirbančiųjų dirba pramonėje, verslo bei gamybinės ir socialinės infrastruktūros srityse, taip pat tradiciniai miesteliai.

Kaimai yra gyvenamosios vietovės, neturinčios miesto, miestelio ir viensėdžio požymių.

Viensėdžiai yra istoriškai susiformavusios gyvenamosios vietovės, paprastai sudarytos arba kilusios iš vienos sodybos ir turinčios ne daugiau kaip 20 objektų skirtingu adresu.

Seniūnijos aptarnaujama teritorija yra savivaldybės teritorijos dalis, susidedanti iš gyvenamųjų vietovių ar dalies miesto teritorijos. Seniūnija turi savo aptarnaujamos teritorijos ribas ir pavadinimą.

VĮ Registrų centro 2012 m. duomenimis, Prienų rajono savivaldybėje buvo 2 miestai (Prienai ir Jieznas), 3 miesteliai (Balbieriškis, Pakuonis, Veiveriai), 387 kaimai ir 4 viensėdžiai. Savivaldybės teritorija suskirstyta į 10 seniūnijų (Ašmintos, Balbieriškio, Išlaužo, Jiezno, Naujosios Ūtos, Pakuonio, Prienų, Stakliškių, Šilavoto, Veiverių).

Prienų ir Jiezno miestų teritorijų ribų koordinatės buvo nustatytos 1970 m. gruodžio 16 d., Prienų miesto teritorijos riba koreguota 1992 m. balandžio 16 d. Kitų gyvenamųjų vietovių teritorijų ribos yra preliminaros. Visų gyvenamųjų teritorijų ribos neatitinka suformuotų žemės sklypų ribų ir esamos infrastruktūros.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 54 „Dėl administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų ir pavadinimų tvarkymo“ parengtas Prienų rajono savivaldybės miestų, miestelių, kaimų, viensėdžių ribų planas nustato tikslias gyvenamųjų vietovių teritorijų ribas. Prienų rajono savivaldybės seniūnijose buvo vykdomos gyventojų apklausos dėl nustatomų miestų, miestelių, kaimų viensėdžių ir seniūnijų ribų.

Gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų nustatymo pagrindiniai principai:

- Gyvenamųjų vietovių teritorijos nedalomos administracinių vienetų teritorijų ribomis;
- Vientisas žemės sklypas nedalomas dviem ar daugiau gyvenamųjų vietovių. Gyvenamųjų vietovių teritorijų ribos negali kirsti statinių, kurie suformuoti kaip vienas atskiras nekilnojamas daiktas, išskyrus inžinerinius statinius (inžinerinius tinklus, susisiekimo komunikacijas ir panašiai), žemės sklypų ribų, išskyrus žemės sklypus, suformuotus geležinkeliams, valstybinės reikšmės miškams, valstybinės ar vietinės reikšmės keliams, hidrografiniams objektams;
- Gyvenamosios vietovės teritorijai priskiriami į ją įsiterpę ar prie jos prisišlieję nedideli (iki 5 hektarų) miško žemės plotai ir vandens telkiniai. Jeigu gyvenamųjų vietovių teritorijas skiria privatūs upeliai ar grioviai, geležinkelis, valstybinės ar vietinės reikšmės kelias arba kiti natūralūs ar dirbtiniai nekilnojamojo turto objektai, gyvenamųjų vietovių ribos nustatomos pagal šiems objektams priskirtų žemės sklypų ribas. Žemės sklypas su nekilnojamojo turto objektu priskiriamas vienai iš gyvenamųjų vietovių, kuri ribojasi su šiuo žemės sklypu;
- Gyvenamoji vietovė, kurios visa teritorija priskiriama kitų gyvenamųjų vietovių teritorijoms, panaikinama.

Nustatant gyvenamųjų vietovių teritorijų ribas taip pat vadovautasi principais, kurie nebuvo numatyti minėtame Vyriausybės nutarime:

- Jei kelias neturi jam suformuoto žemės sklypo, tai gyvenamosios vietovės riba vedama menama kelio juosta arba prie kelio esančių sklypų ribomis;
- Jei upės, kanalai, grioviai neturi jiems suformuotų žemės sklypų, tai gyvenamųjų vietovių ribos nustatomos upių, kanalų, griovių viduriu;
- Gyvenamųjų vietovių ribos koreguojamos atsižvelgiant į tai, kokiai gyvenamajai vietai yra priskirti įregistruoti žemės sklypai.

Rengiant Prienų rajono savivaldybės miestų, miestelių, kaimų, viensėdžių ribų planą panaikinti kelių gyvenamųjų vietovių pavadinimai, o šių vietovių teritorijos priskirtos greta esančioms gyvenamosioms vietovėms.

1. Panaikintas Balbieriškio seniūnijos Gudiškės kaimas, nes nėra žemės sklypų, registruotų Gudiškės kaime, o pagal kadastrinių vietovių žemėtvarkos projektuose suformuotų žemės sklypų ribas nėra galimybės atkurti buvusio kaimo teritorijos ribų.

2. Panaikintas Balbieriškio seniūnijos Jonaviškių kaimas, nes jo teritorijoje nėra gyventojų sodybų, o vienintelis Jonaviškių kaime registruotas žemės ūkio paskirties žemės sklypas susijęs su Gerulių kaimu.

3. Panaikintas Balbieriškio seniūnijos Kelmanonių kaimas, o kaimo teritorija priskirta Gerulių kaimui, nes nustatyta Prienų rajono ir Alytaus rajono savivaldybių riba dalija buvusio Kelmanonių kaimo teritoriją į dvi dalis. Didžioji kaimo teritorijos dalis (apie 10 sodybų) yra Alytaus rajono savivaldybėje. Tikslinga Prienų rajono savivaldybei priskirtą vieną gyvenamą sodybą ir kelis žemės ūkio paskirties žemės sklypus priskirti Gerulių kaimui (sodybos savininkas tam neprieštarauja), o Kelmanonių kaimo pavadinimą panaikinti.

4. Panaikintas Jiezno seniūnijos Medeikonių kaimas, nes nėra žemės sklypų, registruotų Prienų rajono savivaldybės Medeikonių kaime (Medeikonių kaimas yra Birštono savivaldybės teritorijoje, už Prienų rajono ir Birštono savivaldybių ribos).

5. Panaikintas Jiezno seniūnijos Raipolės kaimas, nes pagal kadastrinių vietovių žemėtvarkos projektuose suformuotų žemės sklypų ribas nėra galimybės atkurti buvusio kaimo teritorijos ribų (Raipolės kaime registruotas vienas žemės sklypas miško masyve, šiame miško masyve suformuoti kiti žemės sklypai priskirti Sundakų kaimui).

6. Panaikintas Jiezno seniūnijos Šilaičių kaimas, nes visas Šilaičių kaimas yra Birštono savivaldybės teritorijoje, už Prienų rajono ir Birštono savivaldybių ribos, o Prienų rajono savivaldybės teritorijoje Šilaičių kaimo adresu registruotas vienas žemės ūkio paskirties žemės sklypas, infrastruktūra susijęs su Vėžionių kaimu.

7. Panaikintas Naujosios Ūtos seniūnijos Degimų kaimas, nes nėra galimybės atkurti buvusio kaimo teritorijos ribų (du žemės ūkio paskirties žemės sklypai, registruoti Degimų kaimo adresu, yra įsiterpę tarp Skuigės kaimui priskirtų žemės sklypų).

8. Panaikintas Pakuonio seniūnijos Pakuonio kaimas, nes jo teritorijos didžioji dalis priskiriama besiplečiančiam Pakuonio miesteliui (istoriškai susiformavusiam to paties Pakuonio kaimo urbanizuotoje dalyje), o labiau nuo miestelio nutolusios zonos priskiriamos aplinkiniams kaimams, turintiems bendrą infrastruktūrą su priskiriamomis teritorijomis.

9. Panaikintas Stakliškių seniūnijos Butrimiškių kaimas, nes nėra galimybės atkurti buvusio kaimo teritorijos ribų (trys žemės ūkio paskirties žemės sklypai, registruoti Butrimiškių kaimo adresu, yra įsiterpę tarp Armanavos kaimui priskirtų žemės sklypų).

10. Panaikintas Stakliškių seniūnijos Juozapavos viensėdis, nes jo teritorija pagal esamą infrastruktūrą susilieja su gretimais kaimais.

11. Panaikintas Stakliškių seniūnijos Salomenkos kaimas, nes pagal kadastrinių vietovių žemėtvarkos projektuose suformuotų žemės sklypų ribas nėra galimybės atkurti buvusio kaimo teritorijos ribų (buvusi Salomenkos kaimo teritorija užima pusę suformuoto žemės sklypo, registruoto Gelionių kaimo adresu).

12. Panaikintas Stakliškių seniūnijos Ustronės kaimas, nes nėra galimybės atkurti buvusio kaimo teritorijos ribų (Ustronės kaimo adresu registruotas žemės sklypas yra miško masyve, šiame miško masyve suformuoti kiti žemės sklypai priskirti Antaveršio kaimui).

13. Panaikintas Šilavoto seniūnijos Ignacavos viensėdis, nes visa jo teritorija dėl infrastruktūros plėtros integruota į Prienų miesto teritoriją.

14. Panaikintas Šilavoto seniūnijos Liepaloto viensėdis, nes nėra galimybės atkurti buvusio kaimo teritorijos ribų (buvusio viensėdžio teritorijoje šiuo metu yra valstybinis miškas).

15. Panaikintas Šilavoto seniūnijos Meškapievių kaimas, nes netikslinga atkurti buvusio kaimo teritorijos ribų. Meškapievių kaimo adresu įregistruotas tik smėlio karjeras, esantis Meškapievių mišku vadinamame valstybiniame miške. To paties miško masyve esanti sodyba ir keli žemės sklypai yra registruoti Prienlaukio kaimo adresu.

16. Panaikintas Šilavoto seniūnijos Naujojo Mikališkio kaimas, nes jam priskirta viena sodyba pagal infrastruktūrą yra susijusi su Jiestrakio kaimu.

17. Panaikintas Šilavoto seniūnijos Palaukščiočio kaimas, nes nėra galimybės atkurti buvusio kaimo teritorijos ribų (visą buvusio Palaukščiočio kaimo teritoriją užima dalis tvenkinių komplekso, registruoto Mikalinės kaimo adresu).

18. Panaikintas Veiverių seniūnijos Lankelių kaimas, nes buvusio Lankelių kaimo teritorija pagal infrastruktūrą susijusi su Būdviečių kaimo gyvenvieta.

Rengiant Prienų rajono savivaldybės gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų planą, nustatomi nauji kaimai.

1. Šaulių kaimas Šilavoto seniūnijoje nustatomas atsižvelgiant į gyventojų pageidavimą atkurti buvusį kaimo pavadinimą ir teritorijos ribas. Tokiam sprendimui pritaria ir Valstybinė lietuvių kalbos komisija.

2. Šaltupio kaimas Pakuonio seniūnijoje nustatomas esamo Išlaužo seniūnijos Šaltupio kaimo teritorijos dalyje, kurią nuo likusios teritorijos skiria valstybinis krašto kelias Nr. 130 Kaunas–Prienai–Alytus ir kurios gyventojai nuo seno aptarnaujami Pakuonio seniūnijoje. Abiejų kaimų gyventojai pageidauja išsaugoti tą patį kaimo pavadinimą. Tokiam sprendimui pritaria ir Valstybinė lietuvių kalbos komisija.

3. Pašventupio kaimas Pakuonio seniūnijoje nustatomas esamo Ašmintos seniūnijos Pašventupio kaimo teritorijos dalyje, kurią nuo likusios teritorijos skiria status mišku apaugęs Nemuno slėnio šlaitas ir kurios gyventojai nuo seno aptarnaujami Pakuonio seniūnijoje. Abiejų kaimų gyventojai pageidauja išsaugoti tą patį kaimo pavadinimą. Tokiam sprendimui pritaria ir Valstybinė lietuvių kalbos komisija.

4. Jiezno seniūnijos Dambavos kaimui buvo priskirtos dvi teritorijos, esančios toli viena nuo kitos, todėl kaimas negalėjo turėti bendros infrastruktūros ir adresų. Abiejų teritorijų gyventojai pritaria sprendimui nustatyti du atskirus kaimus, tačiau pageidauja išsaugoti tą patį kaimo pavadinimą. Atsižvelgiant į Valstybinės lietuvių kalbos komisijos rekomendacijas, Jiezno seniūnijoje nustatomiems dviem kaimams suteikiami pavadinimai – Dambavos I kaimas ir Dambavos II kaimas (Dambavos kaimo pavadinimas naikinamas).

Prienų rajono savivaldybės gyvenamųjų vietovių ribų plano sprendiniai buvo analizuojami poveikio teritorijos vystymo darnai, ekonominei ir socialinei aplinkai aspektais:

- Poveikis ekonominei aplinkai.

Nustatytos miestų, miestelių, kaimų, viensėdžių ir seniūnijų teritorijų ribos išspręs daugelį šiuo metu esamų problemų, susijusių su netikslėmis ar neteisingai suformuotomis administracinėmis ribomis, ir turės teigiamą poveikį tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims ekonominiu atžvilgiu. Suderintos gyvenamųjų teritorijų ribų ir kadastrinių vietovių žemėtvarkos projektuose suprojektuotų žemės sklypų ribos leis teisingai įregistruoti nekilnojamąjį turtą ir palengvins matininkų darbą.

- Poveikis socialinei aplinkai.

Nustačius miestų, miestelių, kaimų, viensėdžių teritorijų ribas, bus žinomas tikslus gyvenamųjų vietovių teritorijų plotas, gyventojų skaičius ir kiti statistikos duomenys, bus suteikti adresai visiems objektams.

Numatomas bendras sprendinių komplekso poveikis – ilgalaikis, turintis teigiamą poveikį darniam teritorijų planavimui, infrastruktūros plėtrai, racionaliam ekonominės ir socialinės aplinkos vystymui.
